5x Meer natuur in jouw buurt

Tuin | Boomspiegel & geveltuin | Bloeiende berm | Groen schoolplein | Tiny Forest

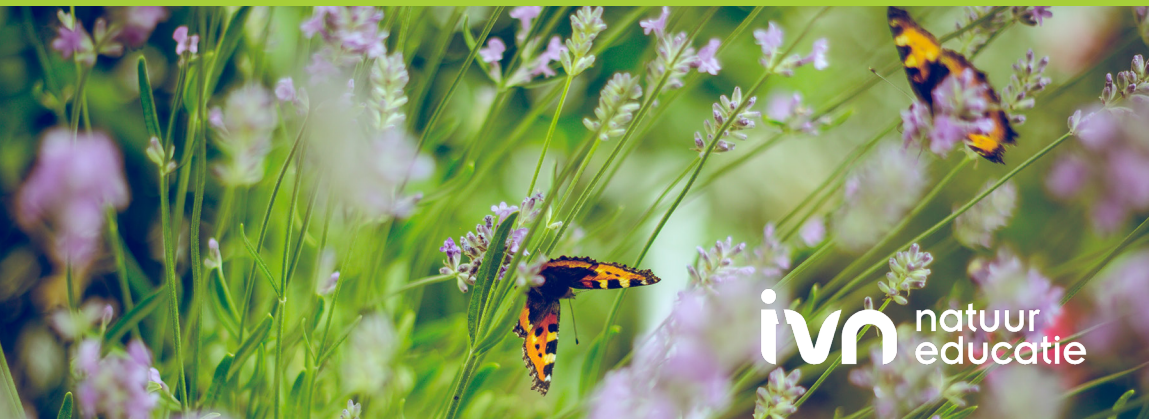

ivn natuur educatie

Wist je dat...

- Groen gezond voor je is en stress vermindert?
- Groen bijdraagt aan droge voeten en verkoeling tijdens hittegolven?
- Groen zorgt voor een aantrekkelijke en gezellige wijk?
- Groen bijdraagt aan een betere luchtkwaliteit?
- Ook in kleine stukjes groen vlinders, hommels en vogels voedsel, beschutting en nestelgelegenheid vinden?

Iedere buurt verdient vergroening! Daarom zet IVN Gelderland zich in voor meer groen in elke buurt. Help je mee? In deze folder staan vijf manieren om dit aan te pakken: van een natuurlijke tuin tot een Tiny Forest in jouw wijk.

Wil je meer weten over groen in jouw wijk?

Meer informatie vind je op:
- www.ivn.nl/gelderland
- www.ivn.nl/groenloont
- www.ivn.nl/provincie/ivn-gelderland/natuur-in-de-buurt

1 Meer natuur in je tuin

Een pad naar de voordeur. Verharding voor zitplekje of om de ramen te kunnen wassen. Plek voor de kliko en de fiets. Is er dan nog plek voor natuur? Jazeker! Ook in kleine stukjes groeiend en bloeiend groen vinden vlinders, hommels en vogeltjes voedsel en beschutting.

Stap 1. Locatie

- Ga na hoeveel verharding je echt nodig hebt. Denk bijvoorbeeld aan een pad naar de voordeur of een plek om de container neer te zetten.
- Waar kun je in jouw tuin verharding vervangen door groen? Denk ook verticaal. Kun je bijvoorbeeld hekwerk, schuttingen of muren benutten voor groen? Meet het aantal vierkante meters op en/ of bekijk hoeveel plantenbakken je nodig hebt.
- Is er in je tuin zon of juist (gedeeltelijk) schaduw? Dit bepaalt welke planten goed in jouw tuin kunnen groeien.

Voorbeelden van planten die het goed doen in de zon zijn: lavendel, duizendblad, margriet, kattenkruid, knoopkruid en asters.

Voorbeelden van planten die het goed doen in de schaduw zijn: vingerhoedskruid, lelietje-van-dalen, kruipend zenegroen, ooievaarsbek en akelei.

Stap 2. Planten kiezen

Kies vaste planten en bodembedekkers die passen bij jouw tuin, zodat je weinig onderhoud hebt. Let bij het kiezen van bloemen en planten op diverse kleuren, geuren en vruchten. Hoe meer divers de flora in je tuin is, hoe meer verschillende vogels, vlinders, bijen en andere insecten er hun voedsel kunnen vinden!

Planten als kamperfoelie en klimop zijn aantrekkelijk voor bijvoorbeeld nachtvlinders, die op hun beurt weer aantrekkelijk zijn voor vleermuizen. Ga in je keuze zoveel mogelijk voor inheemse (van oorsprong in Nederland voorkomende) planten, want deze zijn essentieel voor veel van de in Nederland voorkomende vlinders, bijen en andere insecten. Benieuwd welke planten inheems zijn? Bekijk de lijst op www.cruydthoeck.nl/winkel/alle-inheemse-wilde-bloemen/c2 of vraag in een tuincentrum om advies.

Stap 3. Voorbereiding

Wip met een spade eventuele tegels uit je tuin. Verwijder een deel van het zand en vermeng dit zand vervolgens met tuinaarde. Werk je met plantenbakken? Zorg voor een goede afwatering en gebruik alleen tuinaarde.

Stap 4. Plant de planten in je tuin.

Stap 5. Veeg je tuin aan zodat het er weer netjes uitziet.

Stap 6. Geef de planten water.

Valt er geen regen? Kijk dan de weken na het aanplanten of de grond niet uitdroogt. Geef eventueel extra water, zodat de planten goed kunnen aarden en sterk worden.

2 Meer natuur in een geveltuin & boomspiegel

Een boomspiegel is de ruimte rond de voet van een boom. Eénjarigen, bodembedekkers en bollen zijn zeer geschikt om hier te planten.

Een geveltuin is een klein stukje tuin tegen de gevel van een woning. Geveltuintjes zijn vooral geschikt in straten waar huizen geen voortuin hebben. Een klimplant, stokroos of zonnebloem maakt het straatbeeld gezelliger.

Geveltuintjes en boomspiegels maken onderdeel uit van de openbare ruimte. Vraag daarom eerst bij jouw gemeente na wat mogelijk is.

Stap 1. Ga in gesprek met jouw gemeente

Vaak kunnen gemeenten groene bewonersinitiatieven ondersteunen met advies. Ook gelden er regels waar geveltuinen en boomspiegels aan moeten voldoen.

Stap 2. Vraag je buren

Vraag je buren of ze het een leuk plan vinden en mee willen doen. Wat vinden zij mooi? Wat vinden ze belangrijk? Wat willen ze juist niet? Helpen ze mee met onderhoud?

Stap 3. Maak een ontwerp

Maak een ontwerp met mooie planten en bodembedekkers. Bespreek je plan met je buren en de gemeente. Stel je plan eventueel bij. Gebruik de tips van IVN Natuureducatie en Groei & Bloei voor je ontwerp.

- Tips van IVN over geveltuintjes en boomspiegels: www.ivn.nl/groen-dichterbij/buurtprojecten-met-weinig-ruimte-in-de-stedelijke-omgeving
- Tips van Groei & Bloei voor planten in je geveltuin: www.groei.nl/artikel/handige-planten-voor-een-geveltuin

Klimop, wilde wingerd, slinger- en leiplanten, heesters, struiken, zonnebloemen en bloembollen zijn geschikt voor een geveltuin.

Boshyacint, sneeuwklokjes, lavendel, ooievaarsbek zijn geschikt voor een boomspiegel.

Stap 4. Organiseer een plantdag

Doe inkopen, vraag mensen om mee te helpen met het aanplanten of om bijvoorbeeld voor de catering te zorgen. Maak er een gezellige dag van met een afsluitende buurtbarbecue of -borrel!

Stap 5. Onderhoud

Het onderhoud van deze kleine stukjes groen is weinig werk. Maak afspraken met je buren over wie welk stukje groen beheert. Geef af en toe water en haal onkruid en uitgebloeide bloemen weg in het groeiseizoen. In de winter bieden dorre blaadjes en uitgebloeide bloemen een schuilplek en voedsel voor insecten en vogels. Niet te veel aan doen, dus!

3 Meer natuur in een bloeiende berm

Door bermen anders te zaaien en te maaien, veranderen ze langzaam in een aantrekkelijke plek voor insecten!

Stap 1. Neem contact op met de gemeente

Vaak is de gemeente eigenaar van de bermen. Bespreek met hen de mogelijkheden om samen de bermen in jouw gemeente bloeiend te maken.

Stap 2. Kies een locatie voor de bloeiende berm

Heb je een locatie op het oog? Kijk wat er nu al groeit. Een ruige berm vol brandnetels is wellicht moeilijk om te vormen tot een bloeiende berm. Kijk ook of er voldoende zonlicht valt op de locatie die je op het oog hebt.

Stap 3. Betrek de buren (en hun tuinen!)

Zorg dat er verschillende mensen bij de plannen voor de berm betrokken zijn. Door bermen en tuinen te laten bloeien, maak je een insectenvriendelijk 'lint' in jouw gemeente. Zo'n lint is een belangrijke verbindingsweg voor insecten en kleine zoogdieren.

Stap 4. Grondvoorbereiding en planten kiezen

Bermen bestaan vaak uit grasveld. Soms is er grondvoorbereiding nodig om de grond geschikt te maken, denk bijvoorbeeld aan het afplaggen van de grond. Bloeiende planten en struiken zijn dé voedselbronnen voor insecten. Zaai met een meerjarig, inheems, streekeigen mengsel en zorg voor veel variatie in de berm. Denk bijvoorbeeld aan de krokus, winterheide, stinkend nieskruid, salie, klimop, ijzerhard en de vrouwenmantel. Kijk op www.drachtplanten.nl voor een overzicht van alle bloeiende planten.

Stap 5. Insectvriendelijk beheer

Ga met de gemeente in gesprek over het beheer van de bloeiende berm. De bloeiende berm vraagt om een aangepast maaibeleid. Bijvoorbeeld door maar een of twee keer per jaar te hooien of door stroken met lang gras te laten staan ('mozaïekmaaien'). Bestrijdingsmiddelen, hoe weinig ook, hebben een negatieve invloed op het insectenleven.

4 Meer natuur op een groen schoolplein

Ook schoolpleinen bieden kansen voor vergroening! Een groen en gezond schoolplein geeft kinderen uit het basisonderwijs de ruimte om te bewegen, te spelen én te leren in een uitdagende en natuurlijke omgeving

Stap 1. Doe inspiratie op

Kijk eens bij andere scholen die al een groen plein hebben aangelegd. Wat zijn hun ervaringen? Op internet vind je ook veel mooie foto's en informatie over groene schoolpleinen. Denk ook na over de onderwijsvisie van jouw school en welke zaken er spelen. Kan een groener schoolplein daar invulling aan geven?

Stap 2. Maak een praatplaat

Je wilt mensen enthousiast maken voor een groen schoolplein. Een goede start is dan het halve werk! Wat helpt is om je idee visueel te presenteren met bijvoorbeeld een praatplaat. Op de praatplaat staan mooie afbeeldingen, foto's die de sfeer weergeven en kernpunten waarom het vergroenen van het schoolplein een goed idee is.

Stap 3. Zoek medestanders

Met je praatplaat ga je het gesprek aan met de school. Bijvoorbeeld met de schooldirecteur. Hoe kijkt hij of zij tegen een groen schoolplein aan? Bespreek je idee ook met de ouderraad, ouders op het plein, buurtbewoners en de leerkracht. Zo merk je of er genoeg enthousiasme is om het plein onder handen te nemen, maar ook welke zorgen er mogelijk leven. Denk aan financiën, tijd, menskracht of vieze kleren.

Stap 4. Stel een groen Schoolplein Team samen

Is er genoeg enthousiasme? Stel een projectteam samen van 3 tot 5 mensen die het plan voor het groene schoolplein uitwerken. Dit kunnen mensen zijn die werkzaam zijn op de school, maar het kunnen ook ouders of buurtbewoners zijn.

Stap 5. Ontwerpfase

Op http://groeneschoolpleinen.gelderland.nl vind je een tips & tricks om tot een set met eisen en een ontwerp te komen voor jouw school. Op de website vind je ook tips over het plein gebruikt kan worden voor spelen en leren en hoe je het beheer en onderhoud goed met elkaar kunt regelen.

Stap 6. Financiering

Vanaf 1 december 2018 kun je met jouw plan voor een groen schoolplein een subsidieaanvraag indienen bij provincie Gelderland. Kijk op http://groeneschoolpleinen.gelderland.nl voor meer informatie.

5 Meer natuur in een Tiny Forest

Een Tiny Forest is een dichtbegroeid, biodivers en inheems bos ter grootte van een tennisbaan (circa 200m2) met een buitenlokaal. Dit minibos in de wijk is een prettige plek voor vlinders, vogels, bijen, kleine zoogdieren én voor mensen. Een Tiny Forest is namelijk een groene ontmoetingsplek in de buurt. In het buitenlokaal krijgen kinderen les over de natuur. Een Tiny Forest voor de deur prikkelt de nieuwsgierigheid en geeft buurtkinderen en -bewoners de kans om de natuur in de eigen leefomgeving te ontdekken.

Stap 1. Check je buurt

Waar zou jij graag meer groen willen zien? Waar is plek? Dat kan een grasveld of plein in de wijk zijn, maar ook een stuk braakliggend grond vlakbij een school in de buurt.

Stap 2. Download het handboek

Wil je in jouw buurt een Tiny Forest realiseren? Het Tiny Forest handboek van IVN Natuureducatie legt stap voor stap uit hoe de aanleg van een Tiny Forest in z'n werk gaat. Het handboek download je op www.ivn.nl/tiny-forest-nl.

Stap 3. Neem contact op met IVN Gelderland

IVN Gelderland helpt je graag bij het realiseren van een minibos in jouw buurt, bijvoorbeeld met het vinden van financiering. Meer weten? Neem contact met IVN Gelderland.

Effecten

- Een Tiny Forest **stimuleert biodiversiteit**: het bos van 200-400m2 bestaat uit veel verschillende soorten bomen. Deze bomen trekken weer insecten en vogels aan.
- De aanleg van Tiny Forests vergroot de **waterbergingscapaciteit, verbetert de luchtkwaliteit,** en gaat **hittestress** tegen.
- Natuur in de buurt een **positief effect op de gezondheid**: meer natuur in de buurt kan zorgen voor minder stress en stress gerelateerde klachten.

€ Financiering

Heb jij een goed idee om samen met anderen meer natuur in jouw buurt te maken? De provincie Gelderland heeft een subsidieregeling die je kan helpen.

Waarvoor kun je een aanvraag indienen?

Voor het aanleggen, beheren of verbeteren van de kwaliteit van natuur en groen door inwoners. Heb je de hulp van een expert nodig? Kosten daarvoor mag je ook opnemen in je aanvraag.

Wat wordt niet gefinancierd?

- Groente- en sierteelt
- Terreinen die niet openbaar toegankelijk zijn

Wie kan de subsidie aanvragen?

Een rechtspersoon (bijvoorbeeld een buurtvereniging) of een samenwerking van ten minste vijf personen.

Hoeveel?

Vijfenzeventig procent van de kosten van je plan, met een maximum van €5000, kun je aanvragen bij de provincie. Vijfentwintig procent van de kosten van je plan moet je op een andere manier gefinancierd hebben. Bijvoorbeeld via een sponsor of je gemeente.

Kijk voor meer informatie en om de subsidie aan te vragen op:

www.gelderland.nl/Burgerbetrokkenheid-bij-natuur,-groen-en-landschap

Over IVN Gelderland

Met IVN Gelderland beleeft jong en oud de natuur: in je tuin, op je balkon, in de buurt en verder weg. Dat doen wij samen met ons netwerk van partners, zoals provincie Gelderland, Gelderse gemeenten, de lokale IVN-afdelingen, de Gelderse bezoekerscentra, NME-centra, groene burgerinitiatieven, organisaties in de recreatieve-, gezondheids- en cultuursector en het onderwijs.

IVN Gelderland is onderdeel van IVN Natuureducatie, een landelijke organisatie van 120 beroepskrachten en 24.000 leden en vrijwilligers die mensen op lokaal niveau bij de natuur betrekt. Met IVN beleeft jong en oud beleven hoe leuk, leerzaam, gezond én belangrijk natuur is. Dat doet IVN met grote projecten, campagnes en natuur- en duurzaamheidsactiviteiten.

Colofon

Tekst en vormgeving: IVN Gelderland.
Met dank aan Yvonne Zwikker (IVN Apeldoorn)

Contact

IVN Gelderland
026-3512927
gelderland@ivn.nl
ivn.nl/gelderland
ivn.nl/groenloont
ivn.nl/provincie/ivn-gelderland/natuur-in-de-buurt